

Oktatási Hivatal

**A 2015/2016. tanévi
Országos Középiskolai Tanulmányi Verseny
első forduló**

FILOZÓFIA

Javítási-értékelési útmutató

1. A keresztrejtvény vízszintes soraiba írja be a meghatározásoknak megfelelő filozófusok nevét. Az egyik függőleges sor egy filozófiai fogalmat rejt.

Pontszámok: 1-a fogalom megnevezése, 2-a fogalom meghatározása, 4- a nevek pontos beírása a keresztrejtvény soraiba, összesen 7 pont

Melyik ez a fogalom? *idea* (1 pont)

Röviden határozza meg a fogalom filozófiai lényegét:

Például: alak, forma, kép, minta, Platónnál örök és változatlan tiszta forma, az elsődleges létező

Locke-nál mindannak neve, ami csak megjelenik az elmében.

A filozófiai asszociáció a fogalom meghatározásában elvárt. Legalább egy filozófus megidézése esetén adható meg a 2 pont.

1.	N	I	E	T	Z	S	C	H	E										
2.	X	D	E	S	C	A	R	T	E	S									
3.	H	E	R	A	K	L	E	I	T	O	S	Z							
4.	T	A	M	Á	S														

7 pont	
--------	--

2. Írja a kipontozott helyre a filozófiai fogalmat!

A dologtól elválaszthatatlan sajátosság: *attribútum*

Ismereteink végső forrásaként a tapasztalatot megjelölő filozófiai álláspont:

empirizmus

Az egyes esetekből az általánosra következtetés módszere: *indukció*

Okság (idegen szóval): *kauzalitás*

Szókratész beszélgetési módszere: *bábáskodás*

Kétkedésre indító, ismereteink megbízható voltát tagadó filozófiai álláspont:

szepticismus

Logikai következtetési forma, amely alapesetben két premisszából és egy konklúzióból áll:

szillogizmus

Másra rá nem szoruló, önálló létező, Spinozánál önmagának oka:

szubsztancia

8 pont	
--------	--

3. Válassza ki a felsorolt gondolkodók közül a 20-21. századi filozófusokat, majd húzza alá a nevüket!

Blaise Pascal, Richard Rorty, Arthur Schopenhauer, Ludwig Wittgenstein, Jürgen Habermas, Baruch/Benedictus Spinoza, David Hume, Lakatos Imre, John Locke, Thomas Kuhn, Rudolph Carnap, Martin Heidegger, Georg W. F. Hegel, Jean-Francois Lyotard, Karl R. Popper

9 pont	
--------	--

4. Írja a műcímek mellé a szerzőket!

Címek	Szerzők
A gyakorlati ész kritikája	<i>Kant</i>
Értekezés a módszerről	<i>Descartes</i>
Summa Theologiae	<i>Aquinói Szent Tamás</i>
Menón	<i>Platón</i>
Nikomakhoszi Etika	<i>Arisztotelész</i>
Filozófiai vizsgálódások	<i>Wittgenstein</i>
Vallomások	<i>Szent Ágoston</i>

7 pont	
--------	--

5. Igaz vagy hamis? Döntse el, hogy a megállapítások közül melyik igaz és melyik hamis! Írja be a válaszok betűjelét a táblázatba!

Igaz	Hamis
	A
B	
C	
	D
E	

- A) A filozófia mai álláspontja szerint vannak megcáfolhatatlan tudományos elméletek.
- B) A szofista Prótagorász szerint mindennek mértéke az ember.
- C) Platón államelképzelésében a közösség szolgálatában állóknak nem lehet magánvagyonuk.
- D) Az egzisztencialista filozófusok elutasítják az intuíció jelentőségét az élet lényegének megragadásában.
- E) Descartes úgy vélte, egyszer s mindenkorra megcáfolta a szkeptikusokat.

5 pont	
--------	--

6. Kitől származnak az idézett kijelentések?

Az önszeretetet tanácsol, az erkölcsiség törvénye parancsol.

Kant

Születésünkkor tiszta lap az elménk.

Locke

Kétségtelenül létezik a kimondhatatlan. Ez megmutatkozik, ez a misztikum.

Wittgenstein

Mert a kutatás és a tanulás teljes egészében nem más, mint visszaemlékezés.

Platón

4 pont	
--------	--

7. Válasszon a két lehetőség közül, s vázolja fel saját filozófiai álláspontját az adott kérdésről! Írása ne haladja meg az 1-1,5 oldal terjedelmet! (Adjon címet írásának.)

- *Az ókori gondolkodók közül Parmenidész a mozdulatlanságot, míg Hérakleitosz a mozgást tartotta világunk lényegének. Ön hogyan vélekedik erről kérdésről?*
- *A semmi, a nemlétező, az üresség fogalma alapvető kérdése a filozófiának. Vajon miért?*

10 pont	
---------	--

Várható tartalmak

Értékelésünkben vegyük figyelembe, hogy az önállóan megadott címnek megfelel-e az írásmű!

Az első téma választása esetében várható annak rövid megfogalmazása, hogy a már az ókorban megjelenő ellentétes álláspontok a mozgás-mozdulatlanság kérdésében a továbbiakban miként alakultak, milyen más kérdések felvetéséhez és megválaszolásához vezettek el a filozófia történetében. Várhatunk tehát filozófiatörténeti áttekintést, lehetséges csak egy-egy válasz megvitatása, de mindenképpen értékeljük a saját álláspont megjelenését, a filozófiai érvelést.

A második téma *vajon miért* kérdése azért került a feladat meghatározásához, hogy szűkítse a gondolkodási horizontot. A világunk eredetére vonatkozó elképzelések része a semmi fogalma, amellyel talán a fizikaórákon is találkozhattak a versenyzők. Érdekes felvetések, egyéni elképzelések lehetségesek ezekben az írásokban. Azt azonban várjuk el, hogy diákjaink filozófiai érveléssel adják elő álláspontjukat.

A maximális pontszám (10 pont) elérésének feltétele az áttekinthető, világos nyelvi forma.